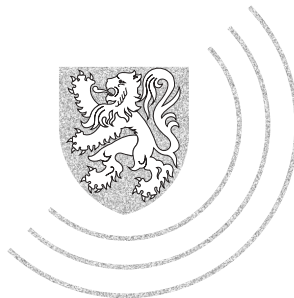

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

26 februari 2003

VERSLAG VAN DE VLAAMSE REGERING

**omtrent de implementatie van het VN-verdrag van 20 november 1989
inzake de rechten van het kind van 1 april 2001 tot 31 maart 2002**

KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT

JAARVERSLAG

2001-2002

GEDACHTEWISSELING

**met mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid,
Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, en met mevrouw Ankie Vandekerckhove,
Kinderrechtencommissaris**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Trees Merckx-Van Goey**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De
Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heren Luc Martens, Paul Van Malderen ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

42 (2002-2003)

– Nr. 1 : Jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat

DAMES EN HEREN,

Op 28 januari 2003 vond in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen een gedachtewisseling plaats met mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de jaarlijkse verslaggeving van de Vlaamse regering aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris omtrent de implementatie van het VN-verdrag van 20 november 1989 inzake de rechten van het kind (Verslag van 1 april 2001 tot 31 maart 2002).

De Commissie besliste tegelijkertijd het Jaarverslag 2001-2002 van het Kinderrechtencommissariaat met mevrouw Ankie Vandekerckhove, Kinderrechtencommissaris, te bespreken (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003*, nr. 42/1).

Mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter : We bespreken vandaag het verslag van de Vlaamse regering aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris omtrent de implementatie van het VN-verdrag van 20 november 1989 inzake de rechten van het kind en het Jaarverslag 2001-2002 van het Kinderrechtencommissariaat.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik vind beide rapporten zeer interessante naslagwerken, om na te gaan wat er rond een bepaald thema al is gebeurd, en wat nog niet. Een aantal punctuele opmerkingen uit de rapporten kunnen eventueel ook door het Vlaams Parlement in nieuw beleid worden omgezet. Het lijkt me niet zinvol dat het Jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat ook nog in de plenaire vergadering wordt besproken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Dit is het laatste jaarverslag dat de Kinderrechtencommissaris binnen haar eerste mandaat uitbrengt. Eind januari werd het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en van het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse ombudsdienst (*Parl. St. VI. Parl. 2002-2003*, nr. 1487/1) goedgekeurd. Dit decreet handelt onder meer over de hernieuwbaarheid van het mandaat van de Kinderrechtencommissaris. Binnenkort moet het Uitgebreid Bureau en de plenaire vergadering zich over de verlenging van het mandaat uitspreken. Misschien kan het nuttig zijn om eens van de kinderrechtencommissaris te vernemen wat haar ervaringen na haar eerste mandaat zijn.

Mevrouw Ankie Vandekerckhove, Kinderrechtencommissaris : Vanuit ons oogpunt zijn twee zaken belangrijk. Ten eerste het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris, dat bepaalt dat ik mijn functie in volledige onafhankelijkheid uitoefen. Anderzijds is het wel zo dat het Kinderrechtencommissariaat met en voor het Vlaams Parlement werkt. In die zin was het, vooral het eerste jaar, interessant om te horen wat de verschillende fracties positief of negatief vonden in ons jaarverslag. Het is voor ons goed om te weten wat de verwachtingen van de volksvertegenwoordigers zijn. Vandaar dat de bespreking in de plenaire vergadering voor ons heel nuttig was, hoewel we daar zelf geen enkele inbreng hadden. Voor het overige krijgen we heel weinig feedback van het parlement over de richting die we uitgaan.

Op meer inhoudelijk vlak, is de bespreking van het Jaarverslag in de plenaire vergadering en in de commissies ook een moment bij uitstek om eens over kinderrechten te spreken. Dit is het derde jaar dat de commissies voor Onderwijs en Welzijn reageren op de uitnodiging om naar aanleiding van het Jaarverslag een gedachtewisseling te houden over kinderrechten. Commissies die weinig voorstellen in verband met kinderrechten behandelen, krijgen ook weinig adviezen van het Kinderrechtencommissariaat, waardoor de interesse voor kinderrechten ook minder gemakkelijk kan worden gewekt door het Kinderrechtencommissariaat. De bespreking van het Jaarverslag is het enige moment dat een officiële aanleiding kan zijn om feedback te krijgen van het parlement.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Na de bespreking van vandaag zouden we via een voorstel van resolutie de plenaire kunnen vatten. Een bespreking van het Jaarverslag in de plenaire vergadering zonder concrete insteken, lijkt inderdaad weinig zinvol. Het debat heeft dan geen enkele spankracht.

Mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter : Ik geef nu het woord aan mevrouw Ankie Vandekerckhove om het Jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat toe te lichten.

Mevrouw Ankie Vandekerckhove, Kinderrechtencommissaris : Ik zal me beperken tot de grote lijnen. Het is ook dit jaar zo dat kinderen en jongeren ons vooral contacteren met heel alledaagse vragen en problemen. Veel van die problemen worden door volwassenen afgedaan als luxeproblemen. Het grote aantal meldingen over deze the-

ma's wijst er echter op dat dit voor de kinderen zelf geen luxeproblemen zijn.

Twee derde van de meldingen zijn vragen om informatie. Een derde van de meldingen zijn klachten. Niet elke melding staat dus gelijk met een klacht, of handelt over een zeer ernstig probleem. Wel blijkt dat er nog steeds grote nood is aan informatie over kinderrechten.

De thematieken waarover we gecontacteerd worden, blijven door de jaren heen dezelfde. Bij de meldingen over het gezin hebben meer dan de helft van de meldingen betrekking op het niet samenleven van de ouders. Om deze reden zou ik er dan ook voor het vierde jaar op rij op willen aandringen dat er werk wordt gemaakt van scheidingsbemiddeling. Ik vind het overigens frappant dat de wetgever op het federale niveau, waar geen Kinderrechtencommissariaat is, wel al iets heeft ondernomen rond de familiale bemiddeling. In het Vlaams Parlement liggen al geruime tijd twee voorstellen van decreet voor, maar totnogtoe is er nog niets goedgekeurd.

Niet alleen de 'bemiddelingssector' en het Kinderrechtencommissariaat zijn vragende partij voor scheidingsbemiddeling. Uit het aantal meldingen blijkt dat ook heel veel minderjarigen dit willen. Bij een echtscheiding wordt meer rekening gehouden met de belangen van kinderen en jongeren, wanneer ze gebeurt binnen een kader van bemiddeling, dan wanneer ze gebeurt binnen een gerechtelijke context. Er kwamen vooral vragen over de positie van kinderen binnen de procedure, over de mogelijkheden om inspraak te krijgen in de omgangs- en verblijfsregeling. Op federaal niveau zijn drie wetsvoorstellen in de Senaat goedgekeurd, die nu ook nog door de Kamer moeten worden goedgekeurd. Ze zouden de juridische positie van kinderen en jongeren erg versterken, zij het dan vooral in de context van een reeds lopende gerechtelijke procedure. Het blijft daarom belangrijk dat de bemiddeling op Vlaams niveau wordt ingevuld, zodat de noodzaak voor kinderen om in de procedures te moeten stappen, kan worden vermeden.

Een tweede thematiek bij de meldingen over het gezin is geweld op kinderen. We hebben hier vooral een doorverwijsfunctie. Kindermishandeling situeert zich vooral binnen de gezinnen. Er zijn terzake nog veel mogelijkheden voor sensibilisering en campagnes. Deze meldingen komen minder van de kinderen en jongeren zelf, maar vooral van volwassenen uit hun omgeving. Kinderen en jongeren zullen uit loyaliteit met hun ouders niet snel mishandeling melden. In de publieke opinie verstaat

men kindermishandeling vaak verkeerd. Men denkt dat het gaat om extreem geweld of over extrafamiliale vormen van misbruik. De meeste misbruiken doen zich echter thuis voor, en ook niet altijd onder een extreme vorm, maar ze zijn daarom niet minder schadelijk voor de ontwikkeling van het kind.

Er was vorig jaar wel een toenemend aantal vragen over participatie in het gezin. Deze vragen kwamen zowel van kinderen als van volwassenen. We krijgen vragen van volwassenen over hoe ze deze participatie het best kunnen organiseren. Dit bewijst dat we met onze campagnes rond participatie op een goed spoor zitten.

Een tweede groep meldingen gaat over het onderwijs. Daar valt op dat ook dit jaar de zwakke rechtspositie van de leerling in vraag wordt gesteld. Er waren ook tal van vragen en klachten over het niet- of arbitrair toepassen van het schoolreglement, over het sanctioneringsbeleid, over weigeringen om leerlingen in te schrijven (vooral kinderen van allochtone afkomst), over participatie op school en over grensoverschrijdend gedrag van leerkrachten en in mindere mate van andere leerlingen. We vermoeden dat pestgedrag onder leerlingen vooral wordt gemeld aan de Kinder- en Jongerentelefoon.

Het zou goed zijn mocht dit parlement werk maken van een participatiedecreet voor het onderwijs. Dit wordt al lange tijd beloofd. We zijn bereid hieraan een actieve bijdrage te leveren.

We zijn tevreden dat vorig jaar het gelijkekansen-decreet werd goedgekeurd. In ons advies hebben we wel bedenkingen geformuleerd bij de middelen, en de besteding van de middelen. Het principe van het inschrijvingsrecht komt volgens ons wel beter tegemoet aan het IVRK (Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind) dan het 'weigeringsrecht' dat scholen voorheen hadden. Nu het gelijkekansen-decreet, dat vooral aandacht besteedt aan het inschrijvingsrecht van allochtone kinderen, is goedgekeurd, dient vervolgens ook te worden gewerkt aan een inclusief onderwijs.

Een derde groep aanmeldingen gaat over de jeugdhulpverlening. Momenteel zit men in een overgangsfase van de bestaande jeugdhulpverlening naar de integrale jeugdhulpverlening. Uit de meldingen blijkt dat kinderen en jongeren vaak een gebrek aan inzicht hebben in het aanbod van jeugdhulpverlening. Jongeren weten meestal niet wat bijvoorbeeld een CLB (centrum voor leerlingenbegeleiding) en een JAC (jongerenadviescen-

trum) zijn, en met welke vragen ze er terecht kunnen. Het is een grote uitdaging om in het kader van de integrale jeugdhulpverlening de duidelijkheid terzake te vergroten. Dit gebrek aan informatie heeft als kwalijk gevolg dat hulpvragers soms verschillende malen bij een verkeerde dienst aankloppen en blijven doorverwezen worden, ofwel de juiste dienst helemaal niet vinden, waardoor een aanvankelijk klein probleem kan escaleren vooraleer het juiste hulpaanbod wordt gevonden.

Het Kinderrechtencommissariaat is er voorstander van om in het decreet integrale jeugdhulpverlening een recht op hulp en de toegankelijkheid van de hulpverlening in te schrijven.

In het kader van de jeugdhulpverlening kwamen ook meldingen binnen over de toepassing van fundamentele kinderrechten binnen het hulpverleningstraject. Momenteel wordt daaraan gewerkt binnen de werkgroep 'Positie van de cliënt' in het kader van de integrale jeugdhulpverlening. Hopelijk kunnen adviezen van het Kinderrechtencommissariaat worden vertaald in nieuwe regelgeving. We blijven in elk geval de rechtsbescherming van kinderen en jongeren opvolgen.

Opvallend is dat er een verschil blijkt tussen datgene waarover er meldingen komen en waarover wij adviseren enerzijds en datgene wat er uiteindelijk in de praktijk verandert anderzijds. Zo hebben we over heel wat voorstellen en ontwerpen van decreet adviezen uitgebracht, terwijl er nog altijd niet over de voorstellen of ontwerpen is gestemd. Ik denk dan aan de rechten van gebruikers van welzijnsvoorzieningen ; de jeugdbijstand in dringende gevallen ; het jeugdbeleid ; de interlandelijke adoptie ; scheidingsbemiddeling. Bepaalde beslissingen waar wij vragende partij voor waren, zijn niet genomen, terwijl andere beslissingen dan weer heel snel zijn genomen terwijl wij ze liever niet hadden gezien. Ik besef natuurlijk wel dat het Kinderrechtencommissariaat onafhankelijk werkt van het parlement, en dat het parlement zelf bepaalt wat het beslist.

Een aantal aandachtspunten in ons Jaarverslag hebben betrekking op federale bevoegdheden. We hebben ze toch opgenomen omdat we hopen dat een aantal zaken binnen de partijen kunnen worden aangekaart. We willen ook benadrukken dat het in landen als België, met zo een ingewikkelde bevoegdheidsstructuur, absoluut noodzakelijk is om een coördinatieorgaan te hebben zoals een Nationale Commissie om de uitvoering van het IVRK op één lijn te krijgen.

Het voorbije jaar was ook belangrijk op internationaal niveau. Er was de Kindertop in New York. Op inhoudelijk vlak was die heel bedroevend. Wel leidde de Top tot de belangrijke verplichting om een actieplan Kinderrechten op te stellen. We dringen erop aan dat de minderjarigen zelf een inbreng hebben in de opmaak van beleidsplannen. Bepaalde groepen minderjarigen zijn hier al heel actief mee bezig. De overheid zou gebruik moeten maken van deze waardevolle input van de jongeren.

Internationaal vond ook de bespreking van het tweede kinderrechtenrapport van België in Genève plaats. Het Kinderrechtencommissariaat heeft daar een alternatief rapport ingediend, waar het Comité tijdens de bespreking van het overheidsrapport duidelijk gebruik van heeft gemaakt. In opvolging van deze bespreking hebben we de 'concluding observations' van het Comité in adviesvorm bij het Vlaams Parlement ingediend. We hopen dat de zaken die op Vlaams niveau relevant zijn, worden overgenomen door de bevoegde commissies.

Mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter : Ik geef nu het woord aan de minister om het verslag van de Vlaamse regering toe te lichten.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking : Het is positief dat we het jaarlijks verslag van de regering samen met het Jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat kunnen bespreken. Ik betreur dat de andere commissies niet meer aandacht aan het verslag van de regering besteden. Dit verslag is nochtans opgedeeld volgens de verschillende bevoegdheidsdomeinen.

Het verslag van de regering is opgevat als een inclusief rapport. Het is opgesteld in samenwerking met de 24 aanspreekpunten Kinderrechten bij de Vlaamse administratie en de Vlaamse instellingen. We hebben een aantal initiatieven genomen om de impact van het verslag te vergroten. De vier jaarverslagen die totnogtoe door de Vlaamse regering zijn uitgebracht, zijn ook te raadplegen op de website van de Vlaamse overheid.

We hebben voor dit verslag dezelfde structuur gebruikt als voor de vorige verslagen. Er zijn drie hoofdstukken. Een eerste hoofdstuk gaat over het horizontale beleid. Het inclusieve beleid inzake de rechten van het kind en de functie van de coördinerend minister Kinderrechten wordt er toegelicht. Er wordt ook ingegaan op de aanspreekpunten, de kindeffectrapportage (KER), het gevoerde subsi-

diebeleid, de sensibilisering, de opvolging van de kinderrechten op nationaal en internationaal niveau.

In een tweede hoofdstuk komt het verticale beleid aan bod. De maatregelen binnen de diverse beleidsdomeinen worden er besproken. Net zoals de voorbije jaren gebeurt dit aan de hand van de vier basisbeginselen uit het IVRK, met name het belang van het kind, de non-discriminatie, het recht op leven, overleven en ontwikkeling en de participatie van het kind. Door uit te gaan van de verdragtekst, in plaats van de concrete bevoegdheden, wordt de invalshoek van de rechten verstrekt: rechtsbescherming en niet alleen bescherming van het kind. Dit houdt een ruimere visie in. Dit is ook een belangrijk onderscheid met het jeugdbeleidsplan, waar veel minder wordt gewerkt vanuit de invalshoek van rechtsbescherming.

Het derde hoofdstuk bevat de beleidsconclusies. Het decreet vraagt door de regering geformuleerde specifieke beleidsconclusies. Voor de overzichtelijkheid werden ze ingedeeld in functie van horizontaal en vertikaal beleid.

Ik zal nu enkele belangrijke aandachtspunten uit het verslag toelichten. Deze vertonen ook linken met de opvolging van de beleidsconclusies van het Kinderrechtencommissariaat.

Volgens het Kinderrechtencommissariaat moet er op Belgisch niveau dringend een gecoördineerd initiatief worden genomen in opvolging van een aantal initiatieven. Eerst en vooral was er de Kindertop van de Verenigde Naties in New York, waar Vlaanderen in samenwerking met het parlement en het Kinderrechtencommissariaat op een zeer goede manier werd vertegenwoordigd. Opvolging hiervan is zeker wel nodig. Er zijn ook de slotbeschouwingen van het Comité voor de Rechten van het Kind naar aanleiding van de bespreking van het tweede Belgische rapport. Ten slotte is er ook het ontwerp van decreet houdende instemming met het facultatief protocol inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het verdrag inzake de rechten van het kind, opgemaakt in New York op 25 mei 2000 (*Parl. St.* VI. Parl. 2001-2002, nr. 1305/1), dat vorige week in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd goedgekeurd.

Er is een coördinerende rol weggelegd voor het federale niveau. De oprichting van een aantal werkgroepen is aangekondigd. Tot op heden echter zonder concrete acties. Voor de formulering van concrete acties is het belangrijk ook op Vlaams niveau

met alle betrokkenen in een werkgroep rond de tafel te zitten. Ik zal hiertoe op korte termijn de noodzakelijke aanzet geven en constructief meewerken met betrekking tot de coördinerende rol van het federale niveau. Deze besprekingen verlopen wel niet altijd even gemakkelijk. Tussen Vlaanderen, de federale overheid en de Franstalige Gemeenschap zijn er verschillen in visie over de samenstelling van de werkgroepen en hun omvang. Vlaanderen zou dit graag beperken, en soepelheid inbouwen. Het federale niveau en de Franse Gemeenschap denken evenwel aan loodzware structuren met veel personeel.

Het is ook belangrijk dat we de andere overheden aanporren in het kader van de ratificatie van het facultatief protocol door België. In het kader van een samenwerking tussen Welzijn en Justitie zal zowel in de begeleidingscommissie voor de begeleiding en behandeling van seksuele delinquenten als op het nationaal forum Slachtofferzorg aandacht moeten worden besteed aan dit protocol.

Het verdrag interlandelijke adoptie is door Vlaanderen goedgekeurd op 8 mei 2002. Het federale parlement moet dit nu nog goedkeuren. De bespreking van het voorstel van decreet dat in deze commissie ter behandeling voorligt, kan in het Vlaams Parlement niet worden afgerond zolang er geen duidelijkheid is over wat er op federaal niveau zal worden goedgekeurd.

Het IAO-Verdrag inzake kinderarbeid is door de Vlaamse Gemeenschap en door de Belgische overheid goedgekeurd.

In het kader van de operationalisering van de kind-effectrapportage is een werkgroep Kindeffectrapportering opgericht, in samenwerking met de organisaties uit het middenveld en het Kinderrechtencommissariaat. Zij zullen toezien op de naleving van de KER-verplichting in de verschillende beleidsdomeinen, en trachten om de kwaliteit van de kindeffectrapportage te verbeteren. Het voorbije jaar werden een vijftiental KER's goedgekeurd. Dat is voldoende om een eerste evaluatie te kunnen maken, en om na te gaan of er bijstellingen nodig zijn.

De kinderrechtencommissaris wees op het belang van de integrale jeugdhulp. Dit is een proces waarvan heel veel wordt verwacht, en dat nu in een cruciale fase komt. De drie pilootregio's zijn op 1 januari 2003 opgestart rond een aantal concrete projecten. Ik hoop dat we een stap vooruit kunnen zetten, niet alleen met betrekking tot de rechtspositie van de minderjarigen, maar ook om snel en accu-

raat de juiste oplossing op een hulpvraag te kunnen aanreiken. Dit is de basis van elke preventie.

Het is juist dat de preventie nog vaak te veel op de achtergrond blijft. Voor de beleidsdomeinen Welzijn en Gezondheid is de voorbije jaren heel wat werk verzet. Er was een intersectorale werkgroep actief die een heel uitgebreid rapport heeft opgesteld. De conclusies van de werkgroep zijn geconcretiseerd en geoperationaliseerd in het kader van een wetenschappelijk onderzoek. Er is een beleidsmedewerker aangeworven om de preventie verder vorm te geven. Dit verloopt misschien allemaal een beetje traag, maar preventie is ook een heel omvangrijk proces.

Het voorbije jaar werd ook een steunpunt Milieu en Gezondheid opgericht. Er wordt daar specifieke aandacht gevraagd voor onderzoek naar de doelgroep kinderen. Kinderen zijn immers gevoeliger voor milieufactoren. Zo nemen ze in het verkeer meer schadelijke stoffen op omwille van hun kleinere gestalte.

Voor de niet-begeleide minderjarigen werd de opvangcapaciteit verhoogd. Er werd rekening gehouden met wat vorig jaar in het verslag van het Kinderrechtencommissariaat stond, met name dat kleinschalige en professioneel uitgebouwde opvang de voorkeur moet krijgen. Het Vlaams Minderhedencentrum heeft op mijn vraag de plaats bekeken van minderheden in de integrale jeugdzorg, en daarbij ook specifiek aandacht besteed aan de niet-begeleide minderjarigen.

Het voorbije jaar stond ook de problematiek 'kinderen in het verkeer' centraal. Technopolis heeft een project uitgewerkt dat in juli zal opstarten. Het gaat om een soort tentoonstelling waarbij volwassenen het verkeer door kinderogen bekijken. Er werd ook een slachtofferwerking uitgebouwd die specifiek gericht is op kinderen en hun omgeving. Dit is een groot succes.

Vorig jaar werd in het kader van het Justitieel welzijnswerk getracht om het contact tussen gedetineerden en hun kinderen te verbeteren.

De coördinerende cel Kinderrechten bij de Vlaamse administratie heeft ook de invalshoek kinderrechten in het kader van het Vlaams jeugdbeleidsplan sterk onderbouwd.

Mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter : Vragen en opmerkingen met betrekking tot beide verslagen kunnen nu aan de minister en de kinderrechtencommissaris worden gericht.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : In het Jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat kan ik niet altijd een onderscheid maken tussen een aanmelding en een klacht. Kan de kinderrechtencommissaris dit toelichten ?

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de kinderrechtencommissaris, het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat is bedoeld als een document om een debat over vlot te krijgen, in het parlement, maar ook met de andere betrokken actoren. Bij de bespreking van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris bleek het niet eenvoudig hoe dit samenspel met de andere actoren zou verlopen. De Kinderrechtencoalitie kan hierin een belangrijke opdracht vervullen. Hoe verloopt de samenwerking met de Kinderrechtencoalitie ?

Als kinderrechtencommissaris bent u niet alleen een aanspreekpunt voor de kinderen, en een instantie die het parlement op heel wat zaken kan wijzen, u maakt ook deel uit van werkgroepen op het niveau van de Vlaamse regering, zoals in het kader van de integrale jeugdhulpverlening. Het is belangrijk dat u daar de stem van de jongeren vertolkt. Binnen welke werkgroepen en rond welke thema's wordt u nog om advies gevraagd ? Is daar ook het thema gezondheid bij ? Ik besef wel dat het Kinderrechtencommissariaat prioritair moet werken vanuit het ombudswerk en rond de problemen van kinderen en jongeren in hun dagdagelijkse leefsituatie. Naarmate jongeren de methodiek van participatie beter onder de knie krijgen, en het parlement en de regering meer gebruik maken van deze participatie, zouden jongeren echter ook moeten worden betrokken bij het domein Gezondheid. Concreet denk ik hierbij bijvoorbeeld aan de problematiek van euthanasie. Wat zijn de rechten van jongeren terzake ? Jongeren zouden ook inspraak moeten hebben in de gezondheidspreventie. Er bestaat bij mij behoefte aan een gedegen document terzake. Ik zou graag weten welke vragen over gezondheid bij jongeren leven. Vervolgens zou ik hier graag eens een debat over voeren in het parlement. Ik beweer wel niet dat er terzake nog niets gebeurt. Zo was op het gezondheidscongres in Antwerpen de invalshoek van jongeren aanwezig. Totnogtoe gebeurt dit evenwel heel fragmentair.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik zou me bij deze opmerking van mevrouw Merckx-Van Goey willen aansluiten. De kinderrechtencommissaris heeft in het kader van de besprekingen over euthanasie een advies uitgebracht aan de Senaat. Dat is prima, maar ook ik ben vragende partij om op Vlaams ni-

veau een debat te voeren over jongeren en euthanasie. De kinderrechtencommissaris zou hiertoe een voorzet kunnen geven.

Voorts zou het interessant zijn als de kinderrechtencommissaris eens een sfeerschepping zou maken van wat zij denkt dat momenteel de leefwereld van kinderen en jongeren is. Hiermee zou ze ook het beleid kunnen beïnvloeden, zonder dat het over specifieke punten gaat. Misschien kan in de toekomst een dergelijk beeld over de leefwereld van kinderen in het jaarverslag worden opgenomen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : De ombudsfunctie van het Kinderrechtencommissariaat verloopt zoals bepaald in het decreet. Het was evenwel de wil van de wetgever dat het Kinderrechtencommissariaat meer zou zijn dan een kinderombudsdienst. Bij de bespreking van het eerste jaarverslag hebben we hier onze ongerustheid geuit dat het Kinderrechtencommissariaat enkel een ombudsdienst zou zijn. Gelukkig blijkt dit niet het geval te zijn, wel integendeel. We zijn blij met de wijze waarop de zaken nu lopen.

Voor jongeren blijkt het niet evident te zijn om zicht te krijgen op het hulpverleningsaanbod. Het Kinderrechtencommissariaat verwijst deze jongeren door, maar vaak ontbreekt ook een gepast antwoord in de hulpverlening, of schiet de preventie te kort. Het is de verantwoordelijkheid van het parlement en de regering om voor een gepast hulpverleningsaanbod te zorgen. Het is onvoldoende om informatie te verspreiden over de hulpverlening, en jongeren te sensibiliseren om de stap naar de hulpverlening te zetten. Er moet ook een gepast aanbod aan hulpverlening zijn. De minister zal beweren dat we altijd vragen om meer, maar ook een betere afstemming van het hulpaanbod is belangrijk. De integrale jeugdhulpverlening bewijst dat men met ongeveer dezelfde middelen meer kan bereiken wanneer de middelen efficiënter worden ingezet en beter op elkaar worden afgestemd.

Ook ik betreur dat er over sommige dossiers waarover het Kinderrechtencommissariaat advies heeft uitgebracht, nog geen beslissing is gevallen, en dat soms beslissingen worden genomen die niet in dezelfde lijn liggen als de adviezen van het Kinderrechtencommissariaat.

Het Kinderrechtencommissariaat brengt ook adviezen uit ten aanzien van het federale niveau. Hoewel het dan strikt juridisch gezien om een federale of een gemengde aangelegenheid gaat, zou er toch een mogelijkheid moeten zijn voor het

Vlaams Parlement om bijvoorbeeld via een bespreking in het parlement of via een motie of resolutie de coördinerend minister de opdracht te geven om de betrokken problematiek op het federale niveau aan te kaarten. Een aantal zaken zouden bijvoorbeeld in een samenwerkingsakkoord kunnen worden geregeld. Als het federale niveau iets als een nood ervaart, wordt snel bepaald wat terzake de opdrachten van de gemeenschappen zijn, en worden beslissingen op het niveau van de gemeenschappen afgedwongen. Dit zou ook omgekeerd mogelijk moeten zijn. Zo blijf ik het met betrekking tot het jeugdsanctierecht betreuren dat we niet meer druk hebben uitgeoefend op het federale niveau om het jeugdsanctierecht af te dwingen.

Mevrouw de minister, hoe zal de opvolging gebeuren van de Top in New York, van de aanbevelingen van het Comité voor de Rechten van het Kind, en van het facultatief protocol ? Wie wordt hierbij betrokken ? Wat is de timing ? U stelde dat de coördinerende rol bij het federale niveau berust. Kan u niet gebruik maken van de wetgevende stilte op federaal niveau om al op Vlaams niveau het voorbereidende werk te doen voor de opvolging van de Top van New York ? In opvolging van die Top moet een actieplan worden opgesteld. Niet enkel de administratie moet daarbij een inbreng hebben maar ook het Vlaams Parlement, de jongeren zelf en de Kinderrechtencoalitie. Werd er voor de opvolging van New York een werkgroep samengesteld ?

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking : Voor de opvolging van de Top van New York zal een werkgroep met alle betrokkenen worden opgestart. Er zal inderdaad van de federale verkiezingsstilte gebruik worden gemaakt om de Vlaamse standpunten uit te werken. De opvolging van New York moet eind dit jaar rond zijn.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Conform de beslissing in New York moet er door België een actieplan worden voorgelegd. Zijn terzake al stappen gezet ?

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking : De werkgroep zal op korte termijn worden opgestart. Deze werkgroep zal in staan voor de opvolging van de Top van New York, maar ook voor de invulling van het facultatief protocol. Het Vlaamse deel van het actieplan zal door deze werkgroep worden ingevuld, en nadien door de coördinerende cel die op federaal vlak zal worden opgericht, worden ingebracht in het Belgische

actieplan. Vlaanderen kan nu wel al met een werkgroep starten om het Vlaamse luik van het actieplan voor te bereiden. Het facultatief protocol zal moeten worden ingebracht op de scheidingslijn tussen Welzijn en Justitie.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, op de Top in New York was ook een platform vanuit de parlementen betrokken. Hoe ziet u de betrokkenheid van het Vlaams Parlement bij de opvolging ? U hebt een werkgroep samengesteld. Kan het parlement daarbij betrokken worden ?

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking : Ik zal dit eens bekijken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, vorig jaar werd bij de bespreking over deze beide verslagen heftig van gedachten gewisseld over 'stemrecht op zestien'. In het verslag van dit jaar is hier nog nauwelijks sprake van. Is de idee van stemrecht op zestien begraven door de nieuwe minister bevoegd voor Jeugd ? Over de gesloten instelling in Everberg zal ik het niet hebben, want daarover kent u mijn opinie.

Aan de kinderrechtencommissaris zou ik wel nog willen vragen hoe het zit met ENOC (European Network of Ombudspersons for Children). Hoe functioneert dit ? Het is belangrijk dat ook op internationaal niveau wordt geijverd voor de rechten van kinderen. Hoe meer partners er naast de regeringen zijn, hoe beter het debat zal zijn.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de minister, uit het verslag van de regering blijkt dat zeer veel departementen werken rond kinderrechten, en dat de 24 aanspreekpunten goed werken. Op Vlaams niveau werkt dit blijkbaar heel goed, maar is er ook een doorstroming naar de lokale overheden ? Het is belangrijk dat ook het lokaal beleid aandacht heeft voor de kinderrechten.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, momenteel wordt de hele Vlaamse administratie hervormd in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid. Wat zijn hiervan de gevolgen voor de aanspreekpunten ? Het is toch belangrijk dat deze aanspreekpunten kunnen blijven voortwerken.

Mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter : Mevrouw de Kinderrechtencommissaris, het parlement is wel degelijk begaan met de problematiek van echtscheiding. Alleen is het niet zo gemakkelijk om tot een politiek eensluidend standpunt te komen. In een kinderleven is dit een aangrijpende ervaring.

Eerlijk gezegd ben ik er wel niet van overtuigd dat bemiddeling een zaligmakende oplossing is. Tegenwoordig zijn er door bemiddeling bij veel scheidingen geen conflicten meer tussen de ouders, en gebeurt de scheiding geruisloos. Juist dit is traumatiserend voor de kinderen. Kinderen zoeken sowieso een aanleiding voor de scheiding. Ze zien zichzelf dan als enige aanwijsbare verantwoordelijke voor de scheiding, en nemen alle schuld op zich. Er is inzake echtscheiding wel grote nood aan goede begeleiding en therapie voor kinderen, maar van bemiddeling ben ik geen voorstander. Het is belangrijk dat kinderen de scheiding kunnen duiden, en inzien dat zij er geen schuld aan hebben. Daarvoor is begeleiding nodig, maar geen bemiddeling, want dat is hetzelfde als ouders toeleiden naar een echtscheiding met onderlinge toestemming, wat een juridisch akkoord is.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, een van de redenen waarom de discussie niet raakt beslecht, is dat u een bepaalde invulling geeft aan de bemiddeling. Voor u betekent bemiddeling conflicten voorkomen, maar dat is niet de invulling die wij aan bemiddeling geven. Bemiddeling betekent onder meer ook de verschillende partijen opvangen en hen helpen om de situatie te verwerken.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Uit de meldingen bij het Kinderrechtencommissariaat blijkt dat deze problematiek heel erg leeft bij de kinderen. Dit is voor het parlement een belangrijke reden om de knoop over de scheidingsbemiddeling door te hakken en een beslissing te nemen. Ik wil er wel op wijzen dat we al van ver komen. Vroeger ging het parket niet eens na wat de belangen van de kinderen waren. Ik vind dat we de kinderen en jongeren zeker een stem moeten geven, en dit moet verder gaan dan dat de magistraten de kinderen en jongeren horen. Dit betekent wel niet dat we hen moeten verplichten om een keuze te maken. Participatie van jongeren is meer dan het invullen van het hoor- en het spreekrecht. Dit kan binnen de Vlaamse bevoegdheden met begeleiding en hulpverlening worden aangevuld.

Mevrouw Ankie Vandekerkchove, Kinderrechtencommissaris : Wij verschillen van een standaardombuds- en klachtendienst. Het decreet vraagt ons om open te staan voor alle mogelijke vragen van kinderen en jongeren. We hebben zelf lang moeten zoeken hoe we bepaalde vragen die bij kinderen leven, kunnen benoemen, met name wanneer gaat het om een vraag en wanneer om een klacht. Wanneer we in het verslag spreken over aanmeldingen, hebben we het zowel over vragen die louter informatief van aard zijn, als over klachten, als over sug-

gesties. Klachten zijn dus ook aanmeldingen. Bovendien stellen we vaak vast dat een klacht eigenlijk een vraag om informatie is. Ik bedoel daarmee dat kinderen vaak een klacht indienen, maar op het ogenblik dat er informatie wordt verstrekt, verdwijnt de klacht. In de loop van de behandeling kan de kwalificatie van een aanmelding dus wijzigen. Dit is eigen aan het feit dat we geen bureaucratische dienst zijn, en omgaan met jonge mensen. In tegenstelling tot andere ombudsdiensten werken wij ook niet met afgebakende terreinen. Zo werkt de Vlaamse Ombudsdienst met betrekking tot de Vlaamse administratie en de diensten die daarvan afhangen. Wij worden echter gecontacteerd over de meest diverse onderwerpen – bijvoorbeeld over een leerkracht, een buschauffeur of een moeder of een vader – die niet vast af te bakenen zijn. Vandaar dat de klachtenprocedure ook niet zo eenduidig kan en mag zijn. Wanneer een jongere met ons contact opneemt, gaat het in eerste instantie om een aanmelding. Bij het onderzoek van de aanmelding wordt bepaald of het gaat om een infovraag of een klacht. We trachten in de inleiding van ons verslag duidelijk te maken wat het verschil is tussen vragen, klachten en aanmeldingen, maar ik neem de suggestie mee om dit in de toekomst nog duidelijker proberen te maken.

Hetgeen ik in de korte toelichting vermeldde, is hetgeen volgens mij relevant kan zijn voor deze commissie. Ik heb daarbij heel wat zaken niet belicht, zoals de netwerking met partners op andere overheidsniveaus en op het veld, en de campagnes. Ik zal proberen om terzake de belangrijkste punten aan te halen.

Met betrekking tot de andere overheden, waarmee we geen formele band hebben, zoals de Vlaamse regering, de federale regering en het federaal parlement, verloopt onze werking anders dan ten aanzien van het Vlaams Parlement. Ten aanzien van het Vlaams Parlement kunnen we zelf beslissen over welke voorstellen die ter bespreking voorliggen, we adviezen uitbrengen. We beschouwen de formele band met het Vlaams Parlement, die in het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris is vastgelegd, als een preferentiële band. Aan de andere overheidsinstanties zoals de Vlaamse regering, de federale regering en het federaal parlement geven we enkel advies wanneer dat wordt gevraagd. Zo werd ons gevraagd om als waarnemer te zetelen in de Centrale commissie Integrale jeugdhulp, en in de reflectiegroep Jeugd. In die gevallen vind ik het wel belangrijk dat we niet formeel deel uitmaken van die werkgroepen. Ook omdat we, wanneer er

ontwerpen van de Vlaamse regering in het Vlaams Parlement voorliggen, nog alle vrijheid moeten hebben om er een advies over uit te brengen, ondanks het feit dat we meerdere jaren in een werkgroep meewerkten aan de totstandkoming van het ontwerp. In die werkgroepen formuleren wij suggesties, maar niet al onze suggesties worden gehonoreerd, sommige vinden we terug in het eindproduct, maar andere niet. Het is wel belangrijk om al zo snel mogelijk bij de totstandkoming van een ontwerp te worden betrokken, en niet pas op het ogenblik dat het in het parlement ter bespreking voorligt.

Met de Kinderrechtencoalitie is er ongeveer tweemaal per jaar een overleg. Zo blijven we op de hoogte van elkaars activiteiten. Met sommige partners uit de Kinderrechtencoalitie werken we nauwer samen dan met andere. Zo zijn soms bepaalde leden van de Kinderrechtencoalitie een campagnepartner van het Kinderrechtencommissariaat en zijn we bijvoorbeeld een structurele partner van de Vlaamse Scholierenkoepel. Wij staan op al hun documenten vermeld. Er bestaan tal van ad-hocsamenwerkingen met leden van de coalitie. Omgekeerd is het zo dat als bepaalde leden van de coalitie een belangrijke taak vervullen voor kinderen, we ook voor hun behoud opkomen. Zo vinden we het essentieel dat de Kinderen- en Jongerentelefoon kan bestaan, en dat er rekening wordt gehouden met het recht op privacy en kosteloze toegang van minderjarigen. Er komen dus zowel inhoudelijke samenwerkingsverbanden tot stand als meer ondersteunende activiteiten. We onderhouden ook contacten met de jongeren van de 'What do you think' groep, die onder meer actief was in het kader van de kinderrechtenrapportage en de Top in New York.

Op internationaal niveau sprong in 2002 de Kindertop in New York in het oog. Aan de vooravond van de VN-top hielden ombudsdiensten voor kinderen wereldwijd een eerste vergadering. Deze eerste vergadering heeft toch wel tot een aantal resultaten geleid. In de slottekst van de Kindertop worden ook alle landen die nog geen ombudsdienst voor kinderen hebben, ertoe opgeroepen om een dergelijke dienst op te richten. Zonder deze vergadering was het niet zo evident geweest om dit in de slottekst op te nemen. Ook vooraf heeft ENOC hier zwaar op gewogen.

Ik zal nu de vragen beantwoorden over gezondheid en euthanasie. Het Kinderrechtencommissariaat heeft een advies uitgebracht aan federaal minister Aelvoet over de rechten van de patiënt, waarvan sommige onderdelen in de wet zijn terechtgeko-

men en andere niet. Op vraag van een lid van het federale parlement hebben we ook een advies uitgebracht over minderjarigen en euthanasie. Dat advies is onder meer gebaseerd op een onderzoek van de Universiteit Gent, over wat jongeren zelf over euthanasie te vertellen hebben. Het antwoord op ons advies was dat dit thema bewust uit de bespreking is gehouden en dat dit niet in het parlement zal worden besproken. Eigenaardig genoeg blijkt nu uit een aantal media-optredens dat die bereidheid er wel is.

Misschien is het een goed idee om de adviezen die we aan het federale niveau uitbrengen, automatisch ook bij het Vlaams Parlement te verspreiden. Vraag is dan wel hoe dit kan gebeuren. Suggesties terzake zijn welkom. Voor ons is het steeds moeilijk om thema's waarmee we bezig zijn op de politieke agenda te krijgen, wanneer er daarover geen initiatief ter bespreking voorligt in het parlement. Alle adviezen verschijnen wel steeds op de website.

Een andere vraag was of we voor het Vlaams Parlement een beeld zouden kunnen schetsen over de leefwereld van kinderen en jongeren. Dit vereist wel dat men over onderzoeksgegevens beschikt of voldoende contacten heeft met jongeren die hierover iets te vertellen hebben. Het IVRK strekt zich over zo veel domeinen uit. Er zijn bijvoorbeeld wel onderzoeken over jongeren en vrije tijd, over kinderen en euthanasie, over kinderen en de veiligheid in hun buurt, of de resultaten van onze eigen stembiljetactie. Dit blijven evenwel fragmentaire inspanningen. Het is onmogelijk voor ons om over de globale leefwereld van kinderen op regelmatige basis te rapporteren. We hebben wel deze ambitie, maar we kunnen hoogstens trachten om dit naar aanleiding van bepaalde thema's in onze adviezen in te vullen.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Het zou mooi zijn als alle organisaties die rond kinderen werken en daarvoor middelen krijgen, iets zouden teruggeven aan de overheid door de leefwereld van kinderen in beeld te brengen.

Mevrouw Ankie Vandekerckhove, Kinderrechtencommissaris : De dingen waar kinderen dagelijks mee bezig zijn, zijn niet altijd de zaken die hoog op de politieke agenda staan. Om politieke aandacht te krijgen, moet men eigenlijk met problemen komen aandraven. Het Kinderrechtencommissariaat heeft eerder de neiging om het probleemdenken los te laten, en ervoor te zorgen dat de leefwereld van kinderen aansluit bij de eisen in het IVRK, zodat problemen geen kans krijgen. Noch wij, noch andere onderzoekscentra kunnen een

volledig beeld brengen van wat de doorsnee jongere over zijn leven vindt. Het is wel een opdracht om gegevens hierover te verzamelen.

Er was ook nog een vraag over jongeren die op zoek zijn naar aangepaste hulpverlening. Het Kinderrechtencommissariaat heeft geen hulpverleningsfunctie. Om het juiste aanbod te vinden binnen de hulpverlening, zal de netwerkingsfunctie binnen de integrale jeugdhulpverlening heel belangrijk zijn. Ik ben ook vragende partij om in de pilootregio's na te gaan of jongeren al een verschil hebben gemerkt in hun zoektocht naar aangepaste hulp. Het is heel belangrijk om dit te bewaken, niet alleen voor de jongeren, maar ook voor de hulpverleners die deel uitmaken van het netwerk.

Een andere vraag was dat het Vlaams Parlement adviezen die strikt juridisch niet met Vlaamse bevoegdheden te maken hebben en ten aanzien van een andere overheid worden uitgebracht, toch zou willen opvolgen. We zijn zeker bereid om ook deze adviezen aan het Vlaams Parlement te bezorgen, maar hoe kan een advies over een federaal thema in het Vlaams Parlement op de politieke agenda geraken, zeker als er geen aanknopingspunt is met een voorstel dat in het Vlaams Parlement ter bespreking voorligt ?

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Vaak gaat het om gemengde materies, die zowel betrekking hebben op het Vlaamse als op het federale niveau. Het hoeft dan niet alleen over welzijn te gaan. Het kan ook gaan om thema's met betrekking tot leefmilieu, gezondheid, voedselveiligheid, en dergelijke. Het federale niveau bedenkt vaak allerlei maatregelen met betrekking tot deze thema's, terwijl het Vlaams Parlement het initiatief te veel overlaat aan het federale niveau.

Mevrouw Ankie Vandekerckhove, Kinderrechtencommissaris : Het jaarverslag bevat verwijzingen naar federale thema's. Ook de verslaggeving van de regering bevat een aantal zaken die commissieoverschrijdend zijn, of niet onmiddellijk betrekking hebben op het parlement, bv. bepaalde voorstellen die in het jeugdbeleidsplan zijn opgenomen zoals de plaats van de coördinatie kinderrechten in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid, en de aanspreekpunten bij de administratie.

Met betrekking tot het federale niveau zijn er ook nog de punten die we in het Kinderrechtenmanifest hebben aangehaald. Zo moet er een nationale commissie of werkgroep komen, en een federaal equivalent van een kinderrechtencommissariaat. Over deze zaken hebben we voorstellen geformuleerd.

leerd, maar het komt niet het Vlaams Parlement toe om hierover te beslissen. Het Vlaams Parlement kan hier eventueel wel een discussie over voeren.

Omgekeerd wil ik als voorbeeld aanhalen dat het Vlaams Parlement in het dossier-Everberg wel de middelen had om de federale beslissing tegen te houden. Als het Vlaams Parlement het samenwerkingsakkoord niet had goedgekeurd, dan was Everberg er niet gekomen. We hebben dit zeer sterk benadrukt in ons advies.

Ook over het stemrecht op zestien hebben we een advies uitgebracht.

Twee jaar geleden was ik voorzitter van ENOC. We hebben toen werk gemaakt van een kwaliteitsnorm voor onafhankelijke kinderrechteninstanties. Dit was een heel belangrijke verwezenlijking. We hebben toen ook druk uitgeoefend om in de slottekst van de kindertop in New York een hoofdstuk op te nemen over kinderrechtencommissariaten. Momenteel telt ENOC al zeventien leden. De Waalse kinderrechtencommissaris is momenteel voorzitter. Bij de vorige jaarvergadering hebben we de statuten van het netwerk goedgekeurd. Het werd te groot om als een informeel netwerk te blijven functioneren. Nu gaat de discussie vooral over hoe het netwerk kan worden gefinancierd. Er bestaan hierover verschillende meningen. Zelf ben ik van mening dat het netwerk niet door één overheid, maar door een internationaal niveau moet worden gefinancierd. Ook voor de plaats waar het secretariaat best wordt gehuisvest, wordt getwijfeld tussen Brussel en Genève. Zelf ben ik heel nadrukkelijk voorstander van Genève. De Vlaamse minister heeft dit standpunt echter niet echt doorgedrukt op de interministeriële vergadering van ministers van Buitenlandse Zaken. Deze discussie loopt nog. De plaats waar het secretariaat van ENOC wordt gevestigd, is geen detail. Ook de Scandinavische landen pleiten voor Genève, omdat ook de VN, het Comité voor de Rechten van het Kind, en andere NGO's daar gehuisvest zijn. Brussel is wel de hoofdstad van Europa, maar het klimaat is daar veel minder voordelig voor kinderrechten dan in Genève. Bovendien komen niet alle ENOC-leden uit EU-lidstaten en heeft Brussel voor hen dan ook minder betekenis.

De scheidingsbemiddeling blijft inderdaad een moeilijk punt. Essentieel is de invulling van de term bemiddeling. Onderzoeken in landen die ervaring hebben met bemiddeling en bijvoorbeeld ook de schuldechtscheidingen uit de wetgeving hebben gehaald, tonen aan dat daar de trauma's

voor kinderen minder zijn. Niet de scheiding zelf is traumatiserend, maar wel de wijze waarop de scheiding wordt afgehandeld en de mogelijkheid voor het kind om het contact met beide ouders te bewaren. Het Kinderrechtencommissariaat is nog niet gevraagd om een advies uit te brengen over bijvoorbeeld zin en onzin van de schuldechtscheiding. Mocht ons dat worden gevraagd, zullen we zeker pleiten voor de afschaffing van de schuldechtscheidingen, en om kwaliteitsnormen te bepalen voor de bemiddeling. Daarin moeten zowel de juridische afhandeling van de scheiding, waarbij nog steeds een rechtbank zal te pas komen, als de meer therapeutische aspecten aan bod komen. Waar kinderen zichzelf de schuld zouden geven, is dit mede omdat de schuldvraag in ons systeem nog heel centraal staat. Goede bemiddelaars kunnen ouders duidelijk maken hoe ze dit schuldgevoel bij hun kinderen kunnen voorkomen. Ook is er bij bemiddeling meer ruimte om toe te zien op de mogelijks nadelige gevolgen voor kinderen dan in de gerechtelijke afhandeling.

Ik zou ook nog enkele vragen willen stellen over het verslag van de Vlaamse regering. Dit verslag is zowel aan het Vlaams Parlement als aan de Kinderrechtencommissaris gericht. We zijn blij dat de kindeffectrapportage wordt uitgebreid. We willen wel waarschuwen voor een pro forma opstellen van kindeffectrapportages. De kinderrechtentoets vormt een onderdeel van een kindeffectrapportage. Een kindeffectrapportage zou wel meer moeten zijn. Ook de gevolgen van de maatregelen zouden moeten worden gemeten. Er zou nog veel meer cijfermateriaal en onderzoeksmateriaal kunnen worden ingebracht.

Voorts zou ik graag betrokken worden wanneer wordt bekeken waar de kinderrechtencoördinatie moet komen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid. Hoe zal dit verlopen, wie zal allemaal worden betrokken? er zijn ook aanspreekpunten Jeugd en aanspreekpunten Kinderrechten. Hoe wordt dit in de toekomst gestroomlijnd?

In het verslag lees ik dat de aanspreekpunten ook aanspreekbaar moeten zijn voor de minderjarige burger. Het Kinderrechtencommissariaat heeft altijd deze functie gehad. Vandaar mijn vraag of de aanspreekpunten binnen de administratie voor het ruime Vlaamse publiek aanspreekbaar moeten zijn, of vooral voor de administratie en de minister.

In het verslag wordt ook voorgesteld om de formele adviesbevoegdheid van het Kinderrechtencommissariaat uit te breiden ten aanzien van de Vlaamse regering. Het komt het Vlaams Parlement toe

hierover te beslissen, vermits dit waarschijnlijk een decreetswijziging noodzaakt. Indien het parlement zou beslissen dat we ook over alle ontwerpen die met kinderen te maken hebben, een advies uitbrengen, dan hebben we wel bijkomende middelen en personeel nodig.

Het verheugde me te lezen dat alle onderwijsversprekkers in dezelfde mate worden gevat door het IVRK. Ik wenste dat dit waar was. In bijna elk onderwijsdossier stel ik vast dat een bepaald net daaraan twijfelt omdat het geen overheidsdienst is.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking : Op het vlak van gezondheid gebeurt er inderdaad zeer veel, maar inderdaad zonder de participatie van de jongeren. Ik kan me participatie rond gezondheidsthema's voorstellen wanneer het gaat over de rol van de CLB's rond seksuele voorlichting, maar voor het overige lijkt participatie me moeilijk. Hoe kan een kind bijvoorbeeld oordelen of het een bepaalde vaccinatie wil ?

Voormalig minister van Jeugd, de heer Anciaux, heeft nog via internet jongeren bevraagd over stemrecht op zestien. Jongeren bleken niet echt vragende partij te zijn. Een aantal ministers zijn hier wel voorstander van. Dit punt is nog niet beslist. Er zal in het kader van het nieuw Gemeentedecreet en de Gemeentekieswet over worden beslist.

Er is ook een vraag gesteld over de doorstroming naar de lokale overheden. In de meeste gemeenten is er een schepen bevoegd voor gelijke kansen. Behalve in de grote steden zijn er weinig administratieve aanspreekpunten. Misschien zou het goed zijn dit tegen de volgende gemeenteraadsverkiezingen samen met de VVSG te bekijken, en een schepen hiervoor bevoegd te maken. Op die manier ontstaat ook een netwerk van schepenen die men kan aanspreken over kinderrechten.

Er is nog niet beslist over de plaats van de coördinatie van het kinderrechtenbeleid in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid. Kinderrechten horen niet automatisch thuis onder Welzijn. Welzijn heeft snel de neiging om zaken te problematiseren, en voor hulpverlening te zorgen. Voormalig minister van Jeugd, de heer Anciaux, was voorstander om het kinderrechtenbeleid onder Jeugd te laten thuishoren. Binnen de Vlaamse regering gingen ook stemmen op om dit bij de horizontale ondersteunende

dienst van de minister-president onder te brengen. Ook Gelijke Kansen zou daar worden gelokaliseerd. Men kan dan veel sterker vanuit een inclusieve hoek werken. Ikzelf ben voorstander van deze laatste optie, op voorwaarde dat er voldoende garanties zijn voor een goed uitgebouwde cel van waaruit de aanspreekpunten kunnen werken.

Het systeem van de aanspreekpunten wordt in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid behouden. Er komen wel nieuwe beleidsdomeinen, maar de bevoegdheden worden behouden.

De kindeffectrapportage dreigt inderdaad een formalisme te worden. De opgestelde KER's zouden eens moeten worden geëvalueerd. Het Kinderrechtencommissariaat is betrokken bij de werkgroep die instaat voor de opvolging van de KER's. Indien nodig moet er een bijsturing komen, maar de politisering van de kinderrechten blijft een moeilijk punt. De Vlaamse regering zal, bij het nemen van een beslissing over een voorontwerp, altijd meer aandacht blijven hebben voor het verslag van de inspectie van Financiën, dan voor het kindeffectrapport.

Mevrouw Ankie Vandekerckhove, Kinderrechtencommissaris : Kindeffectrapportage moet vooral worden beschouwd als een instrument om tot betere regelgeving te komen.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking : De laatste tijd besteedde het Onderwijs heel veel aandacht aan alloctonen. Misschien moet er nu wat meer aandacht gaan naar inclusie. 2003 is het Europees jaar van personen met een handicap. Het zou boeiend zijn om eens de mening te vragen van kinderen met een handicap. Bij kinderen voelt men vaak de grenzen van de inclusie. Het heeft me ontzettend getroffen dat er in het kader van de integratie van personen met een handicap een aanvraag kwam voor subsidies voor het inrichten van een binnenspeeltuin voor kinderen met een handicap. Mijn reactie was dat dit haaks stond op het principe van integratie, maar het antwoord was dat kinderen met een handicap niet naar een gewone binnenspeeltuin willen omdat ze zich er niet kunnen uitleven. Bovendien hebben kinderen met een handicap er behoefte aan om nieuwe kinderen met een handicap te leren kennen.

In verband met de scheidingsbemiddeling zou ik nog even willen opmerken dat het feit dat kinderen de schuld bij echtscheidingen op zich nemen, niet te maken heeft met het feit dat de wet schuldechtscheidingen erkent. Eeuwen christelijke opvoeding is er de oorzaak van dat het schuldgevoel diep in onze maatschappij is ingeworteld.

De verslaggever,

Trees
MERCKX-VAN GOEY

De voorzitter,

Patricia
CEYSENS
